

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України
23.12.2013 №1124

Зміни
до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників.
Випуск 78 «Охорона здоров'я»

1. Пункт 37 «ЛІКАР-НЕФРОЛОГ» підрозділу «ПРОФЕСІОНАЛИ В ГАЛУЗІ ЛІКУВАЛЬНОЇ СПРАВИ (КРИМ СТОМАТОЛОГІЇ)» розділу «ПРОФЕСІОНАЛИ» викласти у такій редакції:

«37. ЛІКАР-НЕФРОЛОГ

Завдання та обов'язки. Керується чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію терапевтичної і нефрологічної допомоги населенню.

Надає спеціалізовану медичну допомогу хворим нефрологічного профілю, в тому числі швидко і невідкладну. Впроваджує в практику і сучасні методи профілактики, діагностики і лікування. Здійснює нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів. Працює в тісному контакті з лікарями терапевтичного, онкологічного, хірургічного профілів, з іншими службами і організаціями. Проводить консультації за направленнями спеціалістів. Дотримується принципів медичної деонтології. Керує роботою середнього медичного персоналу. Планує роботу та проводить аналіз її результатів. Веде лікарську документацію. Бере участь в поширенні медичних знань серед населення. Постійно удосконалює свій професійний рівень.

Повинен знати: чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я; принципи організації нефрологічної допомоги на різних рівнях її надання; основи права в медицині; основи страхової медицини; права, обов'язки та відповідальність лікаря-нефролога; статистично-звітну документацію діяльності відділення (центру) нефрології та діалізу, інтенсивної нефрології, статистичні методи оцінки показників цієї діяльності; організацію роботи лікувально-профілактичного закладу та невідкладної допомоги і диспансеризації нефрологічних хворих; питання тимчасової непрацездатності та інвалідизації хворих з гострими пошкодженнями нирок та хронічною хворобою нирок (ХХН), організацію медико-соціальної експертизи та документи, що їх регламентують; теорію і практику доказової медицини; нормальну і патологічну анатомію органів черевної порожнини і

заочеревинного простору, фізіологію сечовидільної системи; гомеостаз в нормі і при патології нирок; основи імунології та реактивності організму; клінічну симптоматику, етіологію, патогенез, діагностику, профілактику та лікування основних захворювань нирок; принципи і методи інтенсивної терапії та реанімації в нефрології, показання та протипоказання до застосування «штучної нирки»; сучасну класифікацію хвороб; загальні, функціональні і спеціальні методи дослідження; фармакотерапію, фізіотерапію, дієтотерапію; курортне лікування, лікувальну фізкультуру при хворобах нирок; ентеросорбцію, гемосорбцію, плазмаферез; показання і протипоказання до пересадки нирки; організацію роботи лікарсько-консультативної та медико-соціальної експертної комісії; принципи диспансеризації хворих, зокрема з пересаженою ниркою та тих, що знаходяться на хронічному гемодіалізі; особливості надання медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях; основи інтенсивної терапії та реанімації; форми і методи санітарної освіти; правила оформлення медичної документації; сучасну літературу за фахом та методи її узагальнення.

Кваліфікаційні вимоги.

Лікар-нефролог вищої кваліфікаційної категорії: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина», спеціальністю «Лікувальна справа». Проходження інтернатури за спеціальністю «Терапія» з наступною спеціалізацією з «Нефрології». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення; стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 10 років. Повинен відповідати вимогам, які ставляться до лікарів-нефрологів I кваліфікаційної категорії і, крім того, повинен вміти та виконувати: експертну оцінку діяльності лікарів-нефрологів; брати участь у науково-практичних конференціях, з'їздах як доповідач; організувати та провести нараду, семінар, конференцію медичних працівників; володіти технологією обробки та аналізу науково-медичної інформації; рівень знань фахівця лікаря-нефролога вищої категорії повинен дозволяти йому забезпечити кваліфіковане керівництво нефрологічним відділенням, або бути використаним в якості головного спеціаліста з нефрології адміністративно-територіальної одиниці.

Лікар-нефролог I кваліфікаційної категорії: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина», спеціальністю «Лікувальна справа». Проходження інтернатури за спеціальністю «Терапія» з наступною спеціалізацією з «Нефрології». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) I кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 7 років. Повинен відповідати вимогам, які ставляться до лікарів-нефрологів II кваліфікаційної категорії і, крім того, повинен вміти: провести нефробіопсію та за результатами морфологічного дослідження призначити лікування;

визначити індивідуальний режим діалісної терапії та об'єм, моніторингу пацієнта; проводити консультації за направленнями спеціалістів; надавати консультативну допомогу лікарям-спеціалістам; готувати доповіді, виступи, організовувати тематичні конференції; проводити аналіз роботи клінічного підрозділу; проводити підготовку хворого до пересадки нирки та моніторити його стан після трансплантації нирки.

Лікар-нефролог II кваліфікаційної категорії: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина», спеціальністю «Лікувальна справа». Проходження інтернатури за спеціальністю «Терапія» з наступною спеціалізацією з «Нефрології». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) II кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 5 років. Повинен володіти знаннями та навичками лікаря-нефролога, і крім того, вміти та виконувати: тест перитонеальної рівноваги (PET-тест) та корегувати лікування відповідно до отриманих результатів; консультувати хворих нефрологічного профілю; планувати роботу та проводити аналіз її результатів.

Лікар-нефролог: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина», спеціальністю «Лікувальна справа». Проходження інтернатури за спеціальністю «Терапія» з наступною спеціалізацією з «Нефрології». Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста. Без вимог до стажу роботи. Повинен вміти: визначити оптимальний обсяг загально-клінічного обстеження хворого, проаналізувати його результати, обґрунтувати необхідність додаткових досліджень, встановити клінічний діагноз, призначити необхідне лікування, профілактичні заходи відповідно до діючих стандартів та/або протоколів; розраховувати необхідні дози лікарських засобів залежно від функціонального стану нирок; здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів; надати допомогу за умови розвитку невідкладних станів: гіпертонічний криз, набряк легень, кровотеча, шок, ниркова колька, гострі порушення водно-сольового обміну, визначити показання і протипоказання для проведення нефробиопсії; визначити необхідність проведення та оцінити результати ультразвукового, рентгенологічного, радіологічного дослідження сечової системи; контролювати стан судинного доступу; здійснювати необхідний варіант діалісної терапії; діагностувати ускладнення асоційовані з перитонеальним діалізом або гемодіалізом і призначати лікування; діагностувати гостре ушкодження нирок і проводити необхідні лікувальні заходи; діагностувати та надати невідкладну допомогу при непритомності, травматичному шоці, гострому судинному колапсі, гострій серцевій та дихальній недостатності, інсульті, алергічних реакціях (алергічний шок, набряк Квінке та ін.), «гострому животі», епілептичних нападах, опіках та відмороженнях, зупинити зовнішню кровотечу, провести первинну обробку ран, накладати пов'язки та тампонувати рани, проводити інтенсивну терапію та реанімаційні заходи, виконувати

спеціальні заходи при надзвичайних ситуаціях; проводити експертизу тимчасової непрацездатності; удосконалювати свій професійний рівень.»

2. Пункт 38 «ЛІКАР-НЕФРОЛОГ ДИТЯЧИЙ» підрозділу «ПРОФЕСІОНАЛИ В ГАЛУЗІ ЛІКУВАЛЬНОЇ СПРАВИ (КРІМ СТОМАТОЛОГІЇ)» розділу «ПРОФЕСІОНАЛИ» викласти у такій редакції:

«38. ЛІКАР-НЕФРОЛОГ ДИТЯЧИЙ

Завдання та обов'язки. Керується чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію нефрологічної допомоги дитячому населенню.

Надає спеціалізовану медичну допомогу хворим дітям нефрологічного профілю, в тому числі швидко і невідкладну. Впроваджує в практику сучасні методи профілактики, діагностики та лікування. Здійснює нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів. Працює в тісному контакті з лікарями інших спеціальностей, проводить консультації за їх направленнями. Дотримується принципів медичної деонтології. Керує роботою середнього медичного персоналу. Планує роботу та проводить аналіз її результатів. Веде лікарську документацію. Бере участь в поширенні медичних знань серед населення. Постійно удосконалює свій професійний рівень.

Повинен знати: чинне законодавство з питань охорони здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я; принципи організації педіатричної та нефрологічної допомоги дітям на різних рівнях її надання; статистично-звітну документацію діяльності відділення (центру) основи права в медицині; основи страхової медицини; права, обов'язки та відповідальність лікаря-нефролога дитячого; організацію роботи лікувально-профілактичного закладу та невідкладної допомоги і диспансеризації нефрологічних хворих; питання інвалідизації хворих з патологією нирок, організацію медико-соціальної експертизи та документи, що їх регламентують; нормальну і патологічну анатомію органів черевної порожнини і заочеревинного простору, ембріологію та фізіологію сечовидільної системи; гомеостаз в нормі і при патології нирок; основи імунології та реактивності організму; клінічну симптоматику, етіологію, патогенез, діагностику, профілактику та лікування основних захворювань нирок, особливості їх перебігу у дітей; принципи і методи інтенсивної терапії та реанімації в нефрології, показання та протипоказання до застосування «штучної нирки»; сучасну класифікацію хвороб; загальні, функціональні і спеціальні методи дослідження; фармакотерапію, фізіотерапію, дієтотерапію, курортне лікування, лікувальну фізкультуру при хворобах нирок; ентросорбцію, гемосорбцію, плазмаферез; показання і протипоказання до пересадки нирки; принципи диспансеризації хворих, зокрема з пересадженою ниркою та тих, що знаходяться на хронічному гемодіалізі; форми і методи

санітарної освіти; правила оформлення медичної документації; сучасну літературу за фахом та методи її узагальнення.

Кваліфікаційні вимоги.

Лікар-нефролог дитячий вищої кваліфікаційної категорії: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина», спеціальністю «Педіатрія». Проходження інтернатури за спеціальністю «Педіатрія» з наступною спеціалізацією з «Дитячої нефрології». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 10 років. Повинен відповідати вимогам, які ставляться до лікарів-нефрологів дитячих I кваліфікаційної категорії і, крім того, повинен вміти та виконувати експертну оцінку діяльності лікарів-нефрологів; брати участь у науково-практичних конференціях, з'їздах; організувати та провести нараду, семінар, конференцію медичних працівників; володіти технологією обробки та аналізу науково-медичної інформації; забезпечити кваліфіковане керівництво нефрологічним відділенням або бути використаним в якості головного спеціаліста з дитячої нефрології адміністративно-територіальної одиниці.

Лікар-нефролог дитячий I кваліфікаційної категорії: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина», спеціальністю «Педіатрія». Проходження інтернатури за спеціальністю «Педіатрія» з наступною спеціалізацією з «Дитячої нефрології». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) I кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 7 років. Повинен відповідати вимогам, які ставляться до лікарів-нефрологів дитячих II кваліфікаційної категорії і вміти: провести нефробиопсію та за результатами морфологічного дослідження призначити лікування; проводити консультації за направленнями спеціалістів; надавати консультативну допомогу лікарям-спеціалістам; готувати доповіді, виступи, організовувати тематичні конференції; проводити аналіз роботи клінічного підрозділу; проводити підготовку хворого до пересадки нирки та моніторити його стан після трансплантації нирки.

Лікар-нефролог дитячий II кваліфікаційної категорії: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина», спеціальність «Педіатрія». Проходження інтернатури за спеціальністю «Педіатрія» з наступною спеціалізацією з «Дитячої нефрології». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) II кваліфікаційної категорії зі спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 5 років. Повинен володіти знаннями та навичками лікаря-спеціаліста, а також: консультувати хворих; планувати роботу та проводити аналіз її результатів.

Лікар-нефролог дитячий: повна вища освіта (спеціаліст магістр) за напрямом підготовки «Медицина», спеціальність «Педіатрія». Проходження інтернатури за спеціальністю «Педіатрія» з наступною спеціалізацією з «Дитячої нефрології». Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста. Без вимог до стажу роботи. Повинен вміти: визначити оптимальний обсяг загально-клінічного обстеження хворого, проаналізувати отримані результати, обґрунтувати необхідність додаткових досліджень, оцінити результати ультразвукового, рентгенологічного, радіологічного дослідження сечової системи, визначити показання і протипоказання до нефробиопсії; встановити клінічний діагноз, призначити необхідне лікування з урахуванням функціонального стану нирок, профілактичні заходи відповідно до діючих стандартів та/або протоколів; здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів; діагностувати та надати невідкладну допомогу за умови розвитку невідкладних станів (алергічна реакція, гіпертонічний криз, судоми, набряк легень, кровотеча, шок, ниркова колька, гострі порушення водно-сольового обміну); діагностувати гостре ушкодження нирок і проводити необхідні лікувальні заходи; удосконалювати свій професійний рівень.»

Директор Департаменту реформ та розвитку медичної допомоги

М. Хобзей